

HAK

MINISTARSTVO ZNANOSTI,
OBRAZOVANJA I ŠPORTA
REPUBLIKE HRVATSKE

AGENCIJA ZA ODGOJ
I OBRAZOVANJE

BILTEN

**17. DRŽAVNO NATJECANJE
SIGURNOSTI U PROMETU**

VUKOVAR, 29.05. - 1.06.2009.

Povijest grada Vukovara

Naseljenost vukovarskog kraja prati se kroz pet tisuća godina u kontinuiranom slijedu putem brojnih arheoloških lokaliteta.

Ovdje su značajne kulture mlađeg kamenog doba (neolitik) starčevačka, vinčanska i sopotska. Temeljile su se na sjedilačkom načinu života i izgradnji trajnih nastambi. U upotrebi je polirano kameno oruđe, usavršena je proizvodnja keramike.

Migracijskim kretanjima i dolaskom novih etničkih skupina indoevropskog porijekla uvode se i nove tehnologije.

Počinje razdoblje bakrenog doba (eneolitik) s badenskom, kostolačkom i vučedolskom kulturom. Nastaju novi oblici proizvodnje, sahranjivanja i vjerovanja i složeniji društveni odnosi među ljudima. Način gradnje kuća i kulturni predmeti svjedoče o povezanosti s mediteranskim kulturnim krugom.

Vučedolska kultura posebno je značajna za vukovarski kraj. Ime je dobila po lokalitetu Vučedol, pet kilometara od Vukovara nizvodno na Dunavu. Lokalitet je sustavno istražen, otkrivene su radionice za preradu bakra, karakteristične kuće (megaron) i prekrasna keramika, koju naročito karakteriziraju bijeli stilizirani ukrasi na crnoj podlozi.

U vukovarskom kraju brojna su arheološka nalazišta iz brončanog, starijeg i mlađeg željeznog doba, koja svjedoče o životu Ilira i Kelta. Nekropola ilirskih grobova na Lijevoj bari u Vukovaru dokazuje da je ovdje bilo i veliko naselje.

Rimljani su u osvajačkim pohodima u posljednjim desetljećima prije Krista izbili na Dunav. Izgradili su brojna utvrđenja, kao granicu (limes) prema barbarskim plemenima. U vukovarskom kraju značajni su rimski lokaliteti Cornacum (Sotin), Cuccium (Ilok) i Ulmo (Tovarnik). Uz Dunav je vodila i važna rimska cesta. Rimska civilizacija u ovim krajevima utjecala je na unapređivanje gospodarstva, isušivane su močvare i zasađeni prvi vinogradi.

Propast rimske civilizacije, velika seoba naroda i avarsko-slavenska ekspanzija od šestog stoljeća dalje dovela je do velikih promjena. Međuriječje Dunava i Save poprište je velikih sukoba i interesa moćnih država toga vremena. U to vrijeme se ovdje naseljavaju Hrvati.

Početak današnjeg Vukovara treba tražiti vrlo rano, što potvrđuju i arheološki podaci. Izuzetan topografski položaj visoke obale Dunava kod ušća Vuke bio je važna obrambena točka. Ovdje je srediste cijelog kraja u vrijeme kada knez Pribina, kao franački vazal, dobija stotinu sela uz rijeku Vuku sredinom 9. stoljeća. U prvoj polovici 10. stoljeća zabilježeno je da su Mađari opljačkali tvrđavu Vukovo. Na Lijevoj bari u Vukovaru istraženo je veliko groblje s brojnim nalazima koji pripadaju bjelobrdskoj kulturi. Datiranje ovih nalaza u 10. ili 11. stoljeće najbolje potvrđuje da je u susjedstvu bilo veliko naselje. To je vrijeme hrvatskih narodnih vladara, kada su, posebno, za kraljeva Tomislava i Petra Krešimira IV., sjedinjene sve hrvatske zemlje od Drave do mora.

U sačuvanim pisanim dokumentima Vukovar se spominje već početkom 13. stoljeća kao Volko, Walk, Wolkov, odnosno hrvatski Vukovo. Od 14. stoljeća sve je više u upotrebi pomadareni naziv Vukovar. U to je vrijeme Hrvatska u državnoj zajednici s Ugarskom. Vukovar, kao i susjedni Ilok, u tom su razdoblju čuvari hrvatskog identiteta u dunavsko-savskom međuriječju.

Vukovarska tvrđava bila je čvrsto zidana na visokoj dunavskoj obali. U gradu su stanovali obrtnici, trgovci i seljaci. Već 1231. godine, među prvima u hrvatskim zemljama Vukovar je dobio status slobodnog kraljevskog grada. Poveljom hercega Kolomana potvrđene su povlastice, koje su štitile vukovarske stanovnike.

U Vukovaru je tada sjedište velike Vukovske županije, koja se protezala između Dunava i Save. Vukovarski kraj je tada gusto naseljen, brojne su utvrde i kmetska sela. U crkvenom pogledu Vukovska županija je pod katoličkom nad-biskupijom u Pečuhu. Nekoliko crkvenih redova ima ovdje svoje samostane, a najutjecajniji je franjevački red.

U 14. i 15. stoljeću vukovarskim krajem vladaju brojne velikaške porodice. Pred kraj ovog razdoblja najutjecajniji su Iločki, kada je Nikola proglašen naslovnim kraljem Bosne i kuje svoj novac. Ilok je u to vrijeme značajno naselje i tvrđava, od 1525. godine ima svoj gradski statut i grb.

Sto pedeset godina turske vladavine donijele su vukovarskom kraju velike promjene. Turci su na svom pohodu 1526. godine, pod vodstvom sultana Sulejmana Veličanstvenog zauzeli sve utvrde uz Dunav, pa tako i Ilok i Vukovar, te su potom izvojevali veliku pobjedu na Mohačkom polju. Vukovar je izgubio strateško značenje, ali je ostao značajno trgovačko-obrtničko mjesto na važnom prometnom pravcu. Imao je nekoliko gradskih četvrti, bogomolje, kupatila, prenočišta i škole. Pred kraj turske vlasti imao je do 3.000 stanovnika.

U isto vrijeme Ilok je značajno tursko upravno i vojno središte. Pretežito je naseljen muslimanima.

Tada je starosjedilačko katoličko hrvatsko i mađarsko pučanstvo teško stradalo, povuklo se u šume ili je pobijeno. Za turske vladavine ovdje djeluju franjevci okupljajući katolički puk. Na opustjelo područje kao pomoćne turske čete dolaze pravoslavni Vlasi, ali će se povući zajedno s turskom vojskom. Vukovar je oslobođen 1687. a Ilok 1688. godine.

U Vukovaru je ostalo naseljeno pedesetak kuća. U opustošeni vukovarski kraj vraća se starosjedilačko i novodoseljeno hrvatsko pučanstvo. U neka opustjela mjesta naseljavaju se pravoslavni Srbi, koje iz potrebe za radnom snagom prihvaća bečki dvor. U 18. i 19. stoljeću naseljava se i znatan broj Nijemaca, Mađara, Židova, Rusina, Slovaka i Ukrajinaca. Tako ovo hrvatsko područje postaje višenacionalno.

Hrvatske zemlje su sada u sastavu habzburškog carstva. Carica Marija Terezija obnovila je 1745. godine slavonske županije, koje su pod upravom Hrvatskog sabora i bana, ali pod pritiskom Mađara.

Vukovar je sjedište velike Srijemske županije, koja se protezala između Dunava i Save, na istoku sve do Zemuna, na zapadu do Osijeka, osim područja Vojne krajine.

Velike posjede u Slavoniji dobijaju ili kupuju feudali. Grofovi Eltz, koji se ubrajaju

u njemačko praplemstvo, dolaze u posjed vukovarskog vlastelinstva. Filip Karlo Eltz nadbiskup u Mainzu i njemački knez izbornik 1736. godine kupuje ovaj ogroman posjed s 35 naseljenih mjesta. Tijekom narednih stoljeća zemljišne površine su smanjene agrarnim reformama. Cijeli razvoj vukovarskog kraja sve do 1945. godine tijesno je vezan uz vukovarsko vlastelinstvo grofova Eltz.

U isto vrijeme iločko vlastelinstvo drže kneževi Odescalchi. U 18. i 19. stoljeću Vukovar je imao značajke administrativnog, gospodarskog, prometnog i kulturnog središta. Suvremenici ga smatraju "prijestolnicom Srijema".

Već na početku ovog razdoblja polovicu stanovnika Vukovara čine obrtnici i trgovci. Pučanstvo je izuzetno radino cvjeta obrt, trgovina, svilarstvo, brodogradnja. Roba se lađama otprema u podunavske zemlje. Rano su osnovane brojne cehovske organizacije koje štite obrtnike. U Vukovaru je središte trgovine za cijeli zapadni Srijem.

Povijest grada Vukovara

Vukovarski kraj ima izvanredne uvjete za agrarnu proizvodnju. Još krajem 19. stoljeća gotovo 80% pučanstva živi od zemljoradnje. Vlastelinstvo grofova Eltz uznapreduje proizvodnju, što utječe i na mala seoska gospodarstva. Pored osnovne proizvodnje žitarica vinogradarstvo je važna gospodarska grana. Vukovarska i iločka kvalitetna vina priznata su na svjetskim gospodarskim izložbama. U govedarstvo se uvode najbolje mliječne pasmine, a ovdje su i čuvene ergele konja poznate u svjetskim razmjerima.

Od 1840. godine Vukovar je uključen u stalni parobrodarski promet na Dunavu. Od 1878. godine priključen je na željeznički promet. Vukovarska luka je najveća pretovarna luka u hrvatskim krajevima. Kao i u drugim hrvatskim, posebno slavonskim krajevima, u Vukovaru se sporo razvijala industrija. Intenzivnija primjena parnih strojeva je u drugoj polovici 19. stoljeća i to više u zemljoradnji nego u industriji. Na spori razvoj industrije utječe nedostatak kapitala. Štedionica u Vukovaru osnovana je 1861. godine. Prvo veliko industrijsko poduzeće Vukovarska kudjeljara proradilo je tek 1905. godine. Iz ovih pogona Vukovar dobija električnu energiju od 1909. godine.

Spori razvoj industrije utječe na mali porast stanovništva grada. Prema popisu pučanstva 1900. godine u Vukovaru živi 1/4 stanovništva vukovarskog kotara. Vukovar tada ima 10.400 stanovnika, od toga po nacionalnosti: preko 4.000 Hrvata, 3.500 Nijemaca, oko 1.600 Srba, 950 Mađara, itd.

Značajniji industrijski objekti osnova su u razdoblju između dva svjetska rata. Tvornica »Bata« u obućarsko-gumarskoj grani proizvodnje osnovana je 1931. godine. U isto vrijeme počinju raditi u Vukovaru značajni pogoni tekstilne industrije.

Industrijalizacija je utjecala na porast gradskog stanovništva, tako da Vukovar ima prema popisu pučanstva 1948. godine preko 17000 stanovnika.

U skladu sa svojim položajem u gospodarskom i administrativnom pogledu Vukovar se razvio u prosvjetno, kulturno i zdravstveno središte. U Vukovaru se u 18. i 19. stoljeću živjelo na europski način.

U 18. stoljeću u Vukovaru već djeluju ranarnici, a liječenjem se bave i neki franjevci. Prvi diplomirani liječnik djeluje od 1763. godine, a ljekarna je otvorena 1791. godine. Krajem 18. stoljeća vladala je ovdje velika srijemska kuga. Prva mala bolnica otvorena je tek 1857. godine.

Već od 1730. godine Vukovar ima razvijeno pučko školstvo. Iz franjevačke škole razvila se pučka škola u Starom Vukovaru. Novi Vukovar ima svoju školu. Djelovale su i konfesionalne škole za djecu pravoslavne i židovske vjere, te škole na njemačkom i mađarskom jeziku. Šegrtska škola osnovana je 1886. a gimnazija 1891. godine.

U Vukovaru je osnovana tiskara 1867. godine i izdavala je prve vukovarske novine na njemačkom jeziku »Der Syrmier Bote«. Kasnije je radilo više tiskara, a od brojnih novina isticale su se »Sriemski Hrvat« i »Sriemske novine«, koje su izlazile gotovo tri desetljeća na prijelazu u 20. stoljeće.

Najstarija književna djela ovoga područja potječu iz pera vukovarskih i iločkih franjevaca. Najpoznatiji književnici iz ovog kraja su Nikola Andrić, Julije Benešić i Antun Gustav Matoš.

U Vukovaru su djelovali brojni likovni stvaraoči. Od starijih su poznati J. F. Mucke, F. K. Giffinger, a u 20. stoljeću gimnazijski profesori Dragan Melkus, Dragutin Renarić, Marijan Detoni, i drugi.

Vukovar ima svog nobelovca Lavoslava Ružičku. Rođen je u Vukovaru 1887.

godine, a Nobelovu nagradu za kemiju dobio je 1939. godine.

Vukovar je imao razvijen društveni život po uzoru na europska shvaćanja. Samo u razdoblju do prvog svjetskog rata djelovalo je 30-tak društava. Pjevačka, čitalačka, športska i potpomagajuća društva imala su svoje čitaonice, organizirala koncerte i zabave. Društva su često bila organizirana na nacionalnoj osnovi. Prva predstava na hrvatskom jeziku održana je 1821. godine, bilo je to dramsko djelo gvardijana franjevačkog samostana Grge Čevapovića. Najutjecajnije hrvatsko društvo je pjevačko društvo »Dunav«. U Vukovaru je 1922. godine otvoren Hrvatski dom, stjecište svih kulturnih zbivanja.

U razdoblju između dva svjetska rata, u okvirima jugoslavenske države, vukovarsko područje, kao i ostali hrvatski krajevi, nalazilo se pod izrazitim velikosrpskim pritiskom. Teritorijalnim podjelama na oblasti i banovine hrvatsko područje namjerno je cijepano. Intervencijama jugoslavenske državne vlasti se mijenjala sastav stanovništva. Površine dobijene agrarnom reformom dijele se solunskim dobrovoljcima i općenito stanovništvu iz srpskih krajeva. Čak se i zapošljavanje u tvornicama vješto koristilo da se mijenja hrvatski značaj vukovarskog kraja.

Na početku ovog razdoblja u Vukovaru je vrlo snažan radnički pokret, koji svoje uporište nalazi u neriješenom socijalnom i nacionalnom pitanju u tadašnjoj jugoslavenskoj državi.

Pored svih pritisaka velikosrpske politike toga doba u Vu-

kovaru je sačuvana snažna hrvatska nacionalna svijest i s olakšanjem je dočekano osnivanje Banovine Hrvatske 1939. godine.

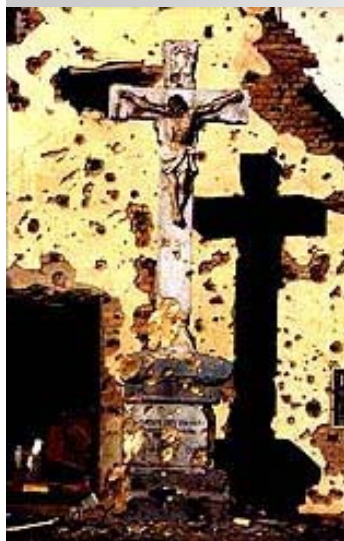
Na žalost, slijede tragični događaji drugog svjetskog rata. Međunarodni sukobi izazvani ranije sada se zaoštavaju i u Vukovaru. Grad nije pretrpio veća razaranja. Sastav stanovništva znatno se promijenio, posebno progone Židova, Srba i antifašistički orijentiranih Hrvata i iseljavanjem Nijemaca pred kraj i poslije rata.

Poslije 1945. godine u novoj jugoslavenskoj državi cijeli Srijem je odvojen od hrvatskih zemalja. Vukovarsko-iločki kraj, ostao je u sastavu Hrvatske u administrativnom pogledu činio je općinu Vukovar.

U skladu sa socijalističkim sustavom izvršena je nacionalizacija većine dobara i pretvorena u državno ili kasnije u tzv. društveno vlasništvo. U vukovarskom kraju dolazi do brze industrijalizacije, iznad prosjeka u odnosu na ostale dijelove Hrvatske. Na žalost industrija je usko specijalizirana, neatraktivna s masovnim zapošljavanjem radne snage. U isto vrijeme agrarna proizvodnja je autarhična. Godine 1990. od ukupno zaposlenih u gospodarstvu vukovarskog kraja oko 60% radi u industriji a samo 12% u poljoprivredi, u tzv. društvenom sektoru.

Vlast se u socijalističkoj Jugoslavenskoj državi krila iza komunističke ideje i parole »bratstva i jedinstva«. Ustvari to je bila unitaristička i velikosrpska vladavina. Na svim važnijim položajima u gospodarstvu, politici i upravi bili su uglavnom Srbi. Isticanje hrvatske ideje ili odlazak u crkvu donosili su progone. Hrvatski dom u Vukovaru djelomice je srušen i pretvoren u dom kulture, da mu se zametne trag. U hrvatskom gradu Vukovaru Hrvati su zapravo bili stanovnici drugog reda.

Vukovarski dani rata

Tijekom 1990. godine u republikama bivše Jugoslavije održani su višestranački parlamentarni izbori. Prvi puta u dvadesetom stoljeću u Hrvatskoj osnovan je višestranački sabor novoosnovanih građanskih stranaka. Slično se dogodilo i u drugim republikama osim u Srbiji gdje je na vlasti ostala komunistička partija mijenjajući svoj naziv u socijalistička.

Na temelju razrađenog programa o Velikoj Srbiji koji svoje korijene vuče iz devetnaestog stoljeća počinje propaganda o ugroženosti srpskog naroda i potrebi da svi Srbi žive u istoj državi. Srpsko pučanstvo, koje u ukupnom broju stanovnika Hrvatske čini 11 do 12%, uporno je plašeno pričama o ugroženosti Srba. U isto vrijeme Jugoslavenska narodna

armija pretvara se u srpsku vojsku i u dogovoru sa srpskim vlastima naoružava ekstremistički raspoložen dio Srba u Hrvatskoj.

Novoosnovani višestranački hrvatski parlament donosio je odluke o ukidanju komunističkih zakona, istovremeno garantirajući svim stanovnicima Hrvatske ista građanska i nacionalna prava u smislu najboljih primjera demokratske prakse.

Ekstremistički dio Srba u Hrvatskoj otvoreno potpomognut iz Srbije naoružava se već od ljeta 1990. godine. Prve barikade postavljene su oko grada Knina. Četnici, kao nosioci velikosrpske ideje zlostavljaju Hrvate i miroljubivi dio Srba koji im se ne želi priključiti. Vlasti Republike Hrvatske nastoje smiriti situaciju, ali dogovori na jugoslavenskoj razini nisu donijeli rezultate, jer srpska strana nije odustajala od osvajačkih planova.

Vukovarski prostor proživljavao je također sve ove dramatične događaje neprijateljske propagande i organiziranje i naoružavanje lokalnog srpskog stanovništva. Zajedno s oružjem u sela s većinskim srpskim stanovništvom dolaze i četnici iz Srbije. Borovo Selo u neposrednoj blizini Vukovara postalo je najjača četnička utvrda. Ovdje su početkom svibnja 1991. godine iz sjedbe ubijena prvo dvojica, a zatim još dvanaestorica policajca i brojni ranjeni. Ubijeni su masakrirani u skladu s najgorom četničkom tradicijom.

Bio je to početak oružanog oblika osvajačkog rata Srbije na Hrvatsku a na području Vukovara i ovog istočnokrpačkog prostora. Neprijateljska strategija se sastojala u vojnom zauzimanju nebranjanih sela, masakriranju i protjerivanju nesrpskog stanovništva, uz istovremeno dovlačenje moćne ratne tehnike, te mobiliziranje četnika i vojske iz Srbije.

U kolovozu 1991. godine osvojena je Baranja i okupirana su gotovo sva sela vukovarske općine. Istovremeno Vukovar je tučen dalekometnom artiljerijom. Usljedili su zračni napadi i pokušaji pješaka prodora. Među prvim objektima u Vukovaru stradali su bolnica, Radnički dom, katolička crkva, vodotoranj. U to vrijeme u vukovarskoj bolnici nalazilo se već 300 ranjenika. Na taj način Vukovar se našao gotovo u potpunom srpskom okruženju, neprijatelj ga je namjeravao osvojiti i krenuti u daljnja osvajanja.

Na širem prostoru oko Vukovara nalazilo se preko 600 tenkova i oklopnih transporterata, više tisuća odlično naoružanih četnika i mobiliziranih rezervista. Veliki je broj svih vrsta artiljerijskog oružja, streljiva je neprijatelj imao u izobilju, a srpskim zrakoplovima nije se imao tko suprotstaviti.

S druge strane, obranu Vukovara činilo je nekoliko stotina pripadnika Zbora narodne garde i policije, te oko 1000 dobrovoljaca bez vojnog iskustva. Branitelji su imali izrazito skromno naoružanje: poluautomatske i automatske puške, nekoliko mitraljeza i topova, nešto jednostavnog protuoklopnog oružja. Snabdijevanje oružjem, hranom i sanitetskim materijalom odvijalo se jedno vrijeme uskim koridorom kroz kukuruzište kraj sela Marinaca i Bogdanovaca.

Kod takvog odnosa snaga Srbija je po vojnoj teoriji trebala pregaziti Vuko-

var za nekoliko dana. No opkoljeni Vukovar gotovo puna tri mjeseca odupirao se golemoj vojnoj sili.

Stanovnici i branitelji Vukovara živjeli su u paklu stotina tisuća projektila koji su razarali grad. Brojna tragična svjedočenja preživjelih i dnevna izvješća vukovarskog radija govore o nevjerojatnom herojstvu i patnjama svih koji su do kraja ostali u Vukovaru. Civilni i sanitetski život odvijao se u podrumima. Vukovarska bolnica bila je najveća ratna klinika. Nedostajalo je hrane i sanitetskog materijala. Mrtvi se nisu mogli pokapati zbog stalne kiše granata.

Pokušaje tenkovskog i pješadijskog proboja zaustavljali su branitelji, koji su se tijekom obrane organizirali u brigadu. Ogromna motiviranost i inventivnost malobrojnih i slabo opremljenih branitelja omogućila je nadmoćno suprotstavljanje zastrašujućoj vojnoj tehnici i brojnijoj srpskoj vojsci. Tek kada su branitelji ostali bez ijednog protuoklopnog punjenja a agresorska vojska 18. studenog 1991. godine ulazi u razrušeni Vukovar.

Podaci vojno statističkog karaktera dobrim dijelom objašnjavaju doprinos Vukovara u obrani Hrvatske, te ujedno ilustriraju zašto je Vukovar bio u središtu interesa svjetskih medija i proučava se kao vojno teoretski fenomen.

Naime, u obrani Vukovara tijekom okruženja sudjelovalo je oko 1800 branitelja. Oko 60% bili su stanovnici Vukovara, a ostalo su bili domoljubi iz ostalih dijelova Hrvatske i Herceg Bosne. Trećina branitelja uspjela se u manjim skupinama probiti iz Vukovara, oko 500 do 600 je poginulo, a ostali su zarobljeni ili ranjeni. S već navedenim skromnim naoružanjem ostvareni su fascinantni borbeni rezultati: uništeno je više od 300 tenkova i oklopnih transporterata, oboreno je oko 25 zrakoplova, broj mrtvih četnika procjenjuje se na 5 do 7 tisuća, a 20 do 30 tisuća je ranjeno.

Vežući više mjeseci ogromnu srpsku vojnu silu za područje Vukovara njegovi branitelji su Hrvatskoj dali toliko dragocjeno vrijeme i prostor za stvaranje vojske neophodne za obranu opstojnosti države, a uništivši ogromnu količinu srpskih vojnih potencijala, materijalno, politički i psihološki znatno je oslabljen agresor.

Okupacijom Vukovara srpska vojska započela je drugi čin vukovarske tragedije. Protivno svim međunarodnim normama i postignutim dogovorima s Međunarodnim Crvenim križem i europskim promatračima, srpska vojska i četnici ulaskom u Vukovar izvršavaju zločine i provode torturu i zločine nad civilnim stanovništvom, zarobljenicima i ranjenicima. Već prvih dana okupacije Vukovara više stotina civila i ranjenika iz bolnice odvedeno je i smaknuto. Masovne grobnice otkrili su nekoliko mjeseci kasnije strani novinari, a potvrdile su međunarodne komisije. Svijet su potresle slike sa Ovčare gdje su izvršena masovna pogubljenja.

Više od 5000 osoba odvedeno je u brojne logore u Srbiji, gdje su pretrpjeli teška zlostavljanja, mnogi se nisu vratili. Veliki broj logora još nije otkriven, tako da se još uvijek ne zna koliko je osoba iz Vukovara za uvijek nestalo.

Nekoliko tisuća prognanika iz vukovarske općine živi organizirano ili privatno razasuto po Hrvatskoj i inozemstvu.

Vukovar danas stoji razrušen, razaranja je imalo katastrofalne razmjere. Stambeni objekti i infrastruktura razrušeni, oprema je opljačkana. Uništene su crkve i škole i vrijedni spomenici kulture: dvorac Eltz, zgrade općine, gimnazije, crkve i samostan. Treba naglasiti da su svi spomenici kulture bili vidljivo označeni po međunarodnim normama. Uništena je i priroda. Porušeno je drveće sasječeno su vukovarske aleje i parkovi.

Uništeno je sve po čemu je Vukovar bio prepoznatljiv, danas ovaj grad stoji kao slika bezumlja.

Međunarodne snage preuzele su nadzor nad okupiranim hrvatskim područjem. Međutim nastavljeno je protjerivanje nesrpskog pučanstva s vukovarskog područja i etničko čišćenje. Protjerano je tako pučanstvo grada Iloka i uništavana su bogata hrvatska sela.

Prometna kultura prema HNOS-u

Izvadak iz Plana i programa za osnovanu školu po HNOS-u

PROMETNA KULTURA

Prometna kultura je dio opće kulture, a odnosi se na sudionike u prometu. Odgoj i obrazovanje za sudjelovanje u prometu sastavni su dio plana i programa osnovne škole. Vrijednost takvoga odgojno-obrazovnog rada jest u sprječavanju i smanjenju broja nesreća u kojima stradavaju djeca i odrasli. Prometni odgoj počinje već u roditeljskom domu. Polaskom u prvi razred učenici trebaju pokazati djelomičnu samostalnost u cestovnom prometu i prelasku željezničke pruge ako put do škole vodi preko nje. Za samostalno kretanje učenika do škole i oko škole odgoj i obrazovanje počinju u školi.

U I. razredu od učenika se ne očekuje snalaženje u složenim prometnim situacijama. U nižim razredima osnovne škole djeca su posebno ugrožena u prometnoj svakidašnjici, kako zbog nedovoljno razvijenih osjetila, tako i zbog skromnoga prometnog znanja i iskustva. Iako djeca te dobi posjeduju osnovnu sposobnost snalaženja, zbog niskoga rasta imaju suženo vidno polje i orijentacija im je znatno otežana na prometnoj ulici. Djeca te dobi nemaju dovoljno izgrađenu odgovornost za opasne prometne situacije, pa im pažnja često skreće na druge sadržaje i to ih posebno ugrožava. Nastavnim programom predviđeni su sadržaji prometne kulture i prometnog odgoja u sastavu predmeta **priroda i društvo** u razrednoj nastavi te u sklopu predmeta **tehnička kultura** u višim razredima osnovne škole. Osim u redovitoj nastavi sadržaji prometne kulture predviđeni su u **izbornoj nastavi**, uz program tehničke kulture. Učenici mogu, ako to žele, odabrati jedan od izbornih modula već od V. razreda. Izborni programi izvode se kontinuirano tijekom cijele školske godine jedan, odnosno dva školska sata tjedno, ovisno o programu. Rad s **prometnim jedinicama** i **prometnim sekcijama** klubova mladih tehničara pruža velike mogućnosti za odgojno-obrazovno djelovanje u području prometne kulture i preporučuje se njihovo osnivanje gdje god postoje mogućnosti za njihov rad.

Osim redovitoga i kontinuiranog rada na prometnoj kulturi učenika korisne su i povremene akcije u suradnji s prometnom policijom i predstavnicima hrvatskih željeznica. Korisna su natjecanja prometnih jedinica, natjecanja učenika u poznavanju prometnih propisa, natjecanja u vještinama kao što su vožnja bicikla, uklanjanje kvarova na biciklu, natjecanja u vožnji biciklom na prometnom poligonu. Razvoju prometne kulture pridonose sastanci i razgovori s roditeljima. Prikladnim predavanjima uz pomoć filmova roditelji mogu pomoći učiteljima u prevenciji stradavanja djece u prometnim nezgodama. Prometni odgoj i obrazovanje ne smije se ograničiti samo na davanje znanja o prometnim pravilima. Pravilan prometni odgoj i obrazovanje uključuje uvježbavanje ponašanja na ulici i prometnoj stvarnosti kao i simuliranoj prometnoj situaciji. Primjer odraslih u poučavanju prometne kulture je presudan.

Dobri primjeri vrijede više od zapovijedi i zabrana.

Grb grada Vukovara

Grb grada Vukovara pojavljuje se na pečatu u 18. stoljeću - "u crvenom između dvije bijele kule s kruništem otvorena gradska vrata, u kojima stoji zeleno odjeveni istočnjak, drži modri štit sa lijevo okrenutim zlatnim lavom".

U kasnijim prikazima mjesto istočnjaka tj. Turčina pojavljuje se djevojka, prema nekim tumačenjima anđeo. Nažalost, pisanog obrazloženja o grbu nema, pa nisu jasni svi elementi grba.

Opis grba - štit crvene boje, na kojem su smještene dvije kule srebrne boje sa strane povezane lukom uokvirujući otvorena gradska vrata. U vratima stoji djevojka plave kose, odjevena u zelenu haljinu koja drži modri štit na kojemu je zlatni lav okrenut u lijevo. Vukovarski povijesni grb prvi puta se pojavljuje 1871. godine kad se ujedinio Stari i Novi Vukovar u jednu cjelinu. To na grbu simboliziraju dvije spojene kule. U središtu se nalazi djevojka, kao zaštitinica grada, i lav simbol otpora.

Županijske ekipe !!

Županijske ekipe !!

POREDAK—DJEČACI

St. br.	Ime i prezime	Test 1	Test 2	Test 3	Pozicija 1	Pozicija 2	Pozicija 3	Bodovi	Poredak
52	Toni Spiedlick	21	20	20	25	25	24	135	1
28	Antun Turk	17	21	22	25	25	21	131	2
51	Pero Puljić	21	17	15	25	25	25	128	3
77	Roko Risteski	7	23	25	25	21	25	126	4
55	Ante Milovac	21	21	16	25	20	22	125	5
72	Stipe Brdar	12	16	20	25	25	24	122	6
33	Karlo Malenica	17	21	13	21	25	24	121	7
19	Robert Cindrić	17	20	16	19	25	23	120	8
68	Patrik Nemet	11	21	14	24	25	23	118	9
9	Dominik Kolar	23	18	9	25	25	17	117	10
43	Kristijan Buban	17	23	5	23	25	22	115	11
71	Toma Tobit Zorić	15	16	19	25	20	20	115	12
67	Josip Baotić	11	15	14	25	25	23	113	13
75	Tibor Kovačić	16	23	7	25	20	22	113	14
27	Antonio Ostojić	13	17	9	24	24	24	111	15
78	Todor Jurjević	13	15	22	20	25	16	111	16
10	Mihael Kušen	16	15	12	25	23	19	110	17
5	Stjepan Robić	19	23	7	20	23	16	108	18
76	Martin Jurman	12	20	9	23	20	24	108	19
6	Ante Medvidović	12	20	7	25	25	18	107	20
16	Dominik Gloc	9	19	4	25	25	24	106	21
21	Mateo Krsnik	19	18	7	21	25	16	106	22
56	Marko Bucić	12	13	12	25	20	24	106	23
22	Luka Pintarić	13	18	4	25	25	20	105	24
34	Adriano Rabach	15	21	5	18	23	23	105	25
4	Domagoj Marić	15	15	10	20	21	23	104	26
30	Domagoj Golec	16	18	13	23	14	20	104	27
44	Željko Čapo	9	15	13	23	20	21	101	28
15	Šimun Težić	13	13	5	20	25	24	100	29
47	Domagoj Rudić	9	15	7	21	25	22	99	30
84	Erik Bajš	10	18	6	20	25	19	98	31
46	Mateo Janjić	8	17	9	18	22	23	97	32
83	Filip Belovari	8	14	2	25	25	23	97	33
29	Filip Marušić	16	16	12	12	25	15	96	34
61	Dario Barica	12	10	13	25	22	14	96	35
58	Vladimir Radašinović	15	8	11	25	25	10	94	36
57	Filip Lazar	7	15	0	25	25	21	93	37
3	Filip Gojšić	14	16	8	19	20	15	92	38
20	Lovro Jakšić	6	18	13	19	20	5	81	39
62	Aleksandar Macura	2	5	12	20	22	15	76	40

POREDAK—DJEVOJČICE

St. br.	Ime i prezime	Test 1	Test 2	Test 3	Pozicija 1	Pozicija 2	Pozicija 3	Bodovi	Poredak
49	Lorena Smičić	21	21	16	25	25	23	131	1
53	Laura Čizmin	21	21	19	25	20	23	129	2
50	Josipa Dukuzović	21	14	18	25	25	24	127	3
26	Mihaela Jakubin	17	18	22	25	23	22	127	4
17	Ivana Užar	17	21	14	22	24	19	117	5
25	Patricija Cikuš	17	23	22	16	19	20	117	6
35	Nikolina Nikoloski	17	23	9	22	23	20	114	7
14	Anamarija Marjančević	14	19	9	25	25	21	113	8
23	Tena Tomašić	19	18	7	20	24	24	112	9
18	Marija Tominac	16	23	20	18	22	11	110	10
59	Iva Perić	17	17	12	22	25	17	110	11
7	Mia Gugec	12	16	10	25	25	21	109	12
13	Monika Kolundžić	14	19	10	17	25	23	108	13
65	Klara Miškulin	10	20	14	24	23	17	108	14
45	Tena Gomerčić	11	18	7	22	25	22	105	15
36	Daria Galović	13	21	4	21	20	25	104	16
60	Lucija Mihaljević	11	21	12	25	20	14	103	17
69	Magdalena Omazić	17	15	10	20	18	23	103	18
11	Veronika Belošević	12	23	6	16	25	20	102	19
24	Marita Kolarić	19	18	8	16	25	15	101	20
54	Nikolina Miličević	15	19	6	16	25	20	101	21
66	Elena Jokić	11	19	6	25	20	20	101	22
74	Marija Belac	8	12	12	25	20	24	101	23
70	Sara Drinković	17	15	7	25	16	20	100	24
12	Ema Toljen	6	23	4	22	23	20	98	25
80	Danijela Skokandić	13	15	2	20	25	22	97	26
41	Klara Barbara Lovrić	12	15	7	17	25	20	96	27
42	Nikolina Jurišić	10	12	7	25	20	20	94	28
64	Andrea Meštrović	9	14	8	23	22	17	93	29
32	Nataša Radotić	10	10	13	19	25	12	89	30
48	Klara Ćavar	9	17	7	20	25	10	88	31
79	Tina Kapor	2	9	25	9	25	18	88	32
1	Sunčica Hadaš	15	12	7	20	19	10	83	33
81	Tina Žerjav	6	12	3	19	25	18	83	34
82	Martina Zrna	8	12	6	15	23	19	83	35
73	Dora Selgo	6	17	4	21	25	8	81	36
31	Tea Krvar	10	20	5	10	20	15	80	37
2	Marina Flego	12	15	2	16	20	13	78	38
63	Anđela Marinov	11	10	8	20	18	9	76	39
8	Anamarija Sadak	4	18	5	14	23	6	70	40

EKIPNI POREDAK

Ekipa županije	Test 1	Test 2	Test 3	Pozicija 1	Pozicija 2	Pozicija 3	Bodovi	Poredak
Brodsko-Posavska	84	72	69	100	100	96	521	1
Koprivničko-Križevačka	64	79	75	90	91	87	486	2
Zadarska	69	74	53	91	85	89	461	3
Primorsko-Goranska	62	86	31	82	91	92	444	4
Splitsko-Dalmatinska	61	62	56	95	79	87	440	5
Vukovarsko-Srijemska	43	75	48	98	93	83	440	6
Karlovačka	56	82	63	78	91	58	428	7
Krapinsko-Zagorska	57	79	31	88	96	76	427	8
Sisačko-Moslavačka	50	70	28	87	100	92	427	9
Varaždinska	70	72	26	82	99	75	424	10
Dubrovačko-Neretvanska	35	62	74	74	96	81	422	11
Virovitičko-Podravska	48	65	32	88	90	83	406	12
Istarska	42	72	32	94	85	78	403	13
Osječko-Baranjska	50	61	35	97	95	62	400	14
Zagrebačka	47	77	29	84	96	61	394	15
Požeško-Slavonska	37	67	30	81	97	77	389	16
Bjelovarsko-Bilogorska	52	64	43	64	84	62	369	17
Međimurska	32	56	17	79	98	79	361	18
Grad Zagreb	56	58	27	75	80	61	357	19
Šibensko-Kninska	34	39	41	88	84	55	341	20
Ličko-Senjska	0	0	0	0	0	0	0	21

Članovi državnog povjerenstva

1. predsjednik, Zvonko Šmuk, Hrvatski autoklub, Avenija Dubrovnik 44, 10010 Zagreb
2. tajnik, Žarko Bošnjak, prof. Agencija za odgoj i obrazovanje, Badalićeva 24, 10000 Zagreb
3. Eugen Ban prof. Agencija za odgoj i obrazovanje, Trpimirova 6, 51000 Rijeka
4. Josip Mijatović, Osnovna škola Budaševo-Topolovac-Gušće, Trg Selanca, 44202 Topolovac
5. Damir Novak, Hrvatski autoklub, Avenija Dubrovnik 44, 10010 Zagreb
6. Mato Šimunović, učitelj tehničke kulture, OŠ Ivana Gorana Kovačića, 35000 Staro Petrovo Selo
7. mr. sc. Nenad Zuber, Hrvatski autoklub, Avenija Dubrovnik 44, 10010 Zagreb

Popis sudaca

Donosimo Vam i popis sudaca, koji su svojim savjesnim radom zaslužni za dobru provedbu samog natjecanja.

Nenad Zuber, glavni sudac
Stjepan Benedik
Davor Pavelić
Dalibor Kasabašić
Damir Tonković
Miroslav Laj
Darko Drašner

Bilten pripremili:

Žarko Bošnjak, viši savjetnik za tehničku kulturu i informatiku
 Eugen Ban, viši savjetnik za tehničku kulturu i informatiku
 Mato Šimunović, nastavnik tehničke kulture
 Ivan Jukić, prof.

Bilten moguće skinuti s web adrese: <http://utk.com.hr>

Autoklub "Polet", Vukovar,

Bana Josipa Jelačića 53

Osnovan je 30. lipnja 2000. godine, a prometnu edukaciju do sada je prošlo 2800 djece kroz školske prometne jedinice i akcije kao što je "Sigurno u prometu". Klub aktivnostima pokriva svih 13 osnovnih škola ovog dijela Vukovarsko-Srijemske županije u gradovima Vukovar, Ilok i Tovarnik. Rad na razvoju prometne preventive je čisto volonterstvo. Predsjednik kluba je Nevenko Čepo, a tajnik Branko Dabić.

GODINA	MJESTO ODRŽAVANJA NATJECANJA
1993.	PULA (samo tri ekipe: Zagreba, Pule i Varaždina)
1994.	PULA
1995.	ROVINJ
1996.	POREČ
1997.	ZADAR
1998.	VINKOVCI
1999.	PULA
2000.	BIOGRAD n/m
2001.	ZAGREB
2002.	ROVINJ
2003.	ZADAR
2004.	SPLIT
2005.	ČAKOVEC
2006.	BIOGRAD n/m
2007.	PULA
2008.	SPLIT
2009.	VUKOVAR

HRVATSKI

AUTOKLUB

Hrvatski autoklub nacionalna je udruga vozača i vlasnika vozila koja u svom članstvu okuplja više od 170.000 članova. Kao udruga vozača i vlasnika vozila Hrvatski autoklub član je i svjetske asocijacije autoklubova, koja djeluje pod nazivom FIA, u kojoj HAK kroz svoje aktivnosti i djelovanje zauzima sve značajnije mjesto unutar Europe.

Jedan od temeljnih ciljeva i zadataka Hrvatskog autokluba je povećanje sigurnosti cestovnog prometa u Republici Hrvatskoj. Upravo u toj djelatnosti Hrvatski autoklub bilježi svoje najznačajnije rezultate i stvara pozitivnu sliku u javnosti. Posebna pozornost posvećuje se sigurnosti djece u prometu što se očituje kroz provedbu već prepoznatljivih akcija i aktivnosti koje imaju i dugogodišnju tradiciju.

Akcija „Sigurno u prometu“ predstavlja tradicionalnu aktivnost koja se na ovim prostorima odvija već gotovo trideset godina mijenjajući naziv ali ne suštinu i ciljeve koji se žele postići. Ovogodišnja akcija koja je bila 16 u nizu od osamostaljenja Republike Hrvatske i održavalo se na razini škola, gradova i županija uz sudjelovanje mnogobrojnih učenika petih razreda osnovnih škola.

Državno natjecanje održano je u Vukovaru u organizaciji Hrvatskog autokluba i Autokluba "Polet" a uz sudjelovanje ekipa 20 županija iz Republike Hrvatske i Grada Zagreba. Svaku ekipu činile su dvije djevojčice i dva dječaka, ukupno 80 natjecatelja, koji su postigli najbolje rezultate na županijskim natjecanjima

Najbolji pojedinci, dvije djevojčice i dva dječaka koji su ostvarili najbolje rezultate na državnom natjecanju sudjelovat će na Europskom natjecanju koje se ove godine održava u Finskoj u mjesecu rujnu.

SEDAM NAJBOLJIH

SEDAM NAJBOLJIH

WWW.UTK.COM.HR

**EKIPA ZA
MEĐUNARODNO NATJECANJE**